

Plan Odnowy Miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe na lata 2010-2016

WSTĘP	3
1. Charakterystyka Miejscowości	4
1.1. Podstawowe dane.....	4
1.1.1. Powierzchnia.....	4
1.1.2. Liczba ludności	4
1.1.3. Ważniejsze drogi.....	4
1.1.4. Instytucje.....	4
1.1.5. Działalność kulturalna i sportowa.....	4
1.1.6. Położenie i środowisko przyrodnicze	4
1.1.7. Położenie komunikacyjne	6
1.1.8. Gospodarka	6
1.1.9 Historia	6
2. Analiza zasobów	10
3. Diagnoza możliwości rozwojowych miejscowości	13
3.1. Czynniki wewnętrzne	13
3.2. Czynniki zewnętrzne	15
4. Opis zadań do realizacji	17
4.1. Planowane działania.....	17
5. Misja i cele strategiczne	23
6. Oczekiwane rezultaty	25

Plan Odnowy Miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe

Wstęp

Polska wieś zawsze kojarzona była z rolnictwem, jednak na przestrzeni wieków zmieniał się świat a wraz z nim zmieniała się wieś. Wystarczy cofnąć się nieco w czasie by zauważyć, że dawniej większość pól była użytkowana rolniczo, a ludzie na co dzień zajmowali się rolnictwem. W dniu 01.05.2004 r. Polska wstąpiła do struktur UE. Pojawiły się nowe możliwości wsparcia rolnictwa i samorządów środkami unijnymi. Jednym z ważniejszych celów, które stały przed Polską w tym okresie była poprawa warunków życia na wsi poprzez zmniejszanie istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Niniejszy dokument został opracowany dla sołectwa Rzeki. Ma on służyć przede wszystkim mieszkańcom miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe. Plan Odnowy Miejscowości jest bardzo istotnym elementem odnowy wsi, poprawy jej estetyki, promocji i rozwoju społeczno-gospodarczego. Powstanie tego opracowania stanowi niezbędny warunek w przypadku ubiegania się o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Celem tego działania jest przede wszystkim poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie kluczowych potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie to umożliwi także rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego. Dokument ten będzie realizowany na obszarze dwóch miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe. Uwzględniono w nim najistotniejsze zagadnienia takie jak historia miejscowości, analiza SWOT, planowane kierunki rozwoju miejscowości oraz inwentaryzacja zasobów.

W opracowaniu tym uwzględniono także planowane przedsięwzięcia możliwe do realizacji na terenie sołectwa Rzeki. Przy opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe wykorzystano bogatą wiedzę historyczną Pana Krzysztofa Wójcika. Chciałbym także podziękować mieszkańcom Rzek Wielkich i Rzek Małych, którzy pomogli mi w opracowaniu tego dokumentu.

1. Charakterystyka Miejscowości

1.1 Podstawowe dane

1.1.1 Powierzchnia: Rzeki Wielkie 315,31 ha, Rzeki Małe 506,33 ha

1.1.2 Liczba Ludności: Rzeki Wielkie 390 osób, Rzeki Małe 311 osób (stan na 30.12.2009 r.)

1.1.3 Ważniejsze drogi:

Teren Rzek przecinają drogi powiatowe i drogi gminne. Najważniejszą z nich jest droga powiatowa Mstów-Garnek, droga gminna do miejscowości Kłomnice, Chmielarze, oraz drogi lokalne

1.1.4 Instytucje:

Na terenie Rzek Wielkich w zabytkowym budynku drewniano - murowanego Zespołu Dworskiego z 1790 r. znajduje się Szkoła Podstawowa i Przedszkole, będące oddziałem Szkoły im. B. Prusa w Garnku. W Rzekach Wielkich, przy ul. Głównej mieści się także kółko rolnicze, oraz punkt skupu mleka.

1.1.5 Działalność kulturalna i sportowa

Na terenie Rzek Wielkich działa klub sportowy „Metal-Rzeki Wielkie”, który wykorzystuje budynek gospodarczy za Zespołem Dworskim, oraz boisko sportowe do piłki nożnej sąsiadujące z działką, na której zlokalizowany jest Zespół Dworski.

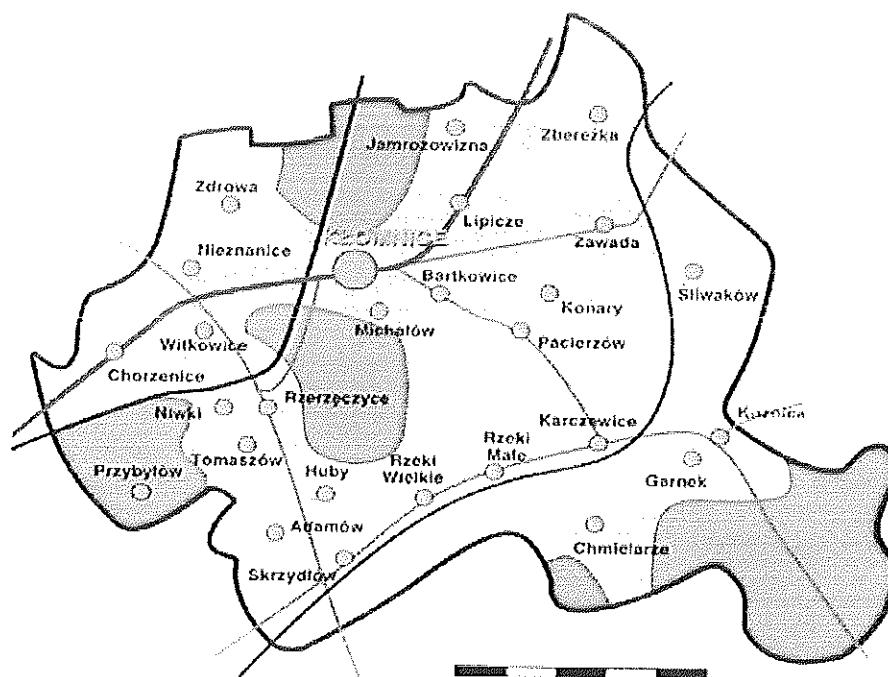
Klub skupia około osiemdziesiąt osób i posiada drużyny męskie i damską. W Rzekach Małych, przy rzece Warcie znajduje się plaża, z altaną, grillem, ławkami i boiskiem do piłki siatkowej. Plaża powstała z inicjatywy mieszkańców, przy pomocy Urzędu Gminy w Kłomnicach. Warto nadmienić, iż przedsięwzięcie to zostało wyróżnione w konkursie wojewódzkim na „najlepsze przedsięwzięcie odnowy wsi” w 2009 r.

1.1.6 Położenie i środowisko przyrodnicze

Sołectwo Rzeki stanowią dwie miejscowości: Rzeki Wielkie i Rzeki Małe, położone w południowej części gminy Kłomnice, wzdłuż drogi powiatowej Częstochowa - Garnek. Przez teren Rzek Wielkich i Małych przepływa rzeka Warta. Dużym atutem Rzek Wielkich i Małych jest niewątpliwie dogodne położenie, przy drodze powiatowej stanowiącej dogodną komunikację z miastem Częstochowa i wybitne walory krajobrazowo-przyrodnicze.

Kolejnym ważnym elementem tych miejscowości jest położenie wzdłuż rzeki Warty, która obfituje na tym odcinku w bogatą florę i faunę. Liczne meandry porastają drzewa gat. wierzba, topola, olsza czarna. Przechadzając się brzegiem rzeki napotkać można charakterystyczne znaki działalności bobrów w postaci „zwalonych do wody i zatemperowanych drzew”.

W czystej wodzie występują praktycznie większość spotykanych w Polsce ryb słodkowodnych, a najczęstszą zdobyczą wędkarzy są płocie, leszcze, okonie, szczupaki. Wzdłuż rzek rozciągają się łąki, które nie są obecnie użytkowane rolniczo. Tereny nad rzekami i w pobliżu lasów ze względu na posiadane walory przyrodniczo – krajobrazowe, są znakomitymi miejscami do uprawiania turystyki pieszej, kajakowej, konna, oraz do rozwoju agroturystyki.

1.1.7 Położenie komunikacyjne

Zarówno Rzeki Wielkie jak i Rzeki Małe mają dogodnie połączenie autobus/bus z miastem Częstochowa. Ponadto istnieje możliwość dojazdu z miejscowości Kłomnice, Rzerzęczyce liniami PKP.

Najbliższe większe miejscowości to Kłomnice, Rzerzęczyce, Garnek, Częstochowa.

Położenie to decyduje o dużej atrakcyjności Rzek Wielkich i Małych dla zamieszkania i wypoczynku. Dostęp do miejscowości nie jest trudny.

1.1.8. Gospodarka:

Na terenie Rzek Wielkich działają dwa sklepy spożywcze, hurtownia materiałów budowlanych, dwa zakłady produkujące opony do wózków, warsztat samochodowy, zakład kamieniarski. W Rzekach Małych funkcjonuje jeden sklep spożywczy, jeden zakład produkujący opony do wózków, dwa zakłady stolarskie, zakład elektryczny, zakład wodno-kanalizacyjny, tartak, oraz stacja paliw na terenie kółka rolniczego. Większość z tych zakładów to podmioty rodzinne.

Duża ilość mieszkańców jest zatrudniona poza terenem sołectwa Rzeki. Mieszkańcy pracują w Częstochowie i na terenie Gminy Kłomnice. Często dodatkowo zajmują się rolnictwem, które wcześniej było głównym źródłem utrzymania.

Powierzchnia ogólna obrębu Rzek Wielkich wynosi 313,31 ha, z czego użytki rolne stanowią 277.30 ha: grunty orne 191,15 ha, łąki 72,68 ha, pastwiska 9,62 ha, grunty odlogowane stanowią 28% powierzchni użytków rolnych.

Powierzchnia ogólna obrębu Rzek Małych wynosi 506.33 ha, z czego użytki rolne stanowią 456.1110 ha, grunty orne 310.52 ha, łąki 128.43 ha, pastwiska 11.90, grunty odlogowane stanowią 30 % powierzchni użytków rolnych.

1.1.9. Historia

Rys historyczny miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe.

Rzeki Wielkie i Małe, jak większość miejscowości w gminie Kłomnice, ma średniowieczny rodowód. Niezależnie od tego, w tych okolicach były dobre warunki do osiedlania się i wykorzystywane były w tym celu przez wiele stuleci od początku naszej ery. Położone są nad rzeką Wartą, która miała tu swe liczne odnogi co jeszcze dzisiaj widoczne

jest w postaci wysepek rzecznych i śladach starego koryta rzecznoego w pobliskich łąkach. Stąd też pewnie pochodzi nazwa miejscowości.

Wzmianki o Rzekach znajdują się zarówno w rejestrach poborowych (podatkowych) jak i w księgach uposażeń kościelnych (Liber Beneficiorum Jana Łaskiego z 1521 r). Były siedzibą rodową Rzeckich, z których imiennie znany jest Mikołaj Brzytwa (1398 r.). Od początku w tych dokumentach nazywane były Rzeki duplex (Rzeki podwójne).

Na początku XVI wieku były jednak już podzielone między kilku właścicieli, co widoczne jest we wspomnianych rejestrach podatkowych. Właściciel majątku miał dwór w Rzekach Wielkich gdzie również był folwark natomiast Rzeki Małe była wsią zamieszkałą przez kmieci gdzie był również sołtys co świadczyłoby, że jest to jedna z nielicznych wsi lokowanych na prawie niemieckim.

W początkach XIX wieku właścicielem majątku w Rzekach był Jan Komornicki. Prawdopodobnie ta rodzina pobudowała jeszcze w XVIII w istniejący do dziś dwór (z licznymi przeróbkami). W połowie XIX wieku majątek nabył Salezy Chrzanowski z Laniowa.

Rodzina ta była w posiadaniu tego majątku aż do zakończenia II wojny światowej. Ostatnim był Aleksander Chrzanowski, który nabył go od swoich kuzynów. Sam Franciszek Salezy Chrzanowski brał udział w Powstaniu Styczniowym co spowodowało represję władz carskich. Mimo to nie został ujęty, nie udowodniono mu winy wobec zaborcy i zachował swój majątek.

Wymownym śladem życia rodziny Chrzanowskich jest ich okazały grobowiec rodzinny na cmentarzu parafialnym w Kłomnicach i tablice z epitafium w kruchcie kościoła. Po II wojnie światowej majątek rozparcelowano a dwór „uspołeczniono” tzn był własnością społeczną ale nikt się nim nie opiekował przez co został poważnie zdewastowany. Na szczęście szybko umieszczono w nim Szkołę Podstawową a na zapleczu Łódzkie Przedsiębiorstwo Koloni Letnich wybudowało budynki kolonijne, które przez wiele lat użytkowało. Obecnie budynek dworu jest wyremontowany i użytkowany jako filia zespołu Szkół w Garnku.

Rzeki Wielkie i Małe należały do parafii Kłomnice i świadczyły swoje powinności na rzecz tamtejszego kościoła jak również dla hierarchii Arcybiskupstwa Gnieźnieńskiego (Liber Beneficiorum Jana Łaskiego). Parafia kłomnicka była bardzo rozległa i obejmowała w przybliżeniu teren obecnej gminy Kłomnice (bez Skrzydłowa). Dopiero w XX w wyodrębnione zostały parafie w Garnku (1903 r), w Zawadzie (1919 r) i Rzeręczycach (1969 r). Rzeki tymczasem pozostały w całości w granicach parafii św. Marcina w Kłomnicach mimo że odległe były od swego parafialnego kościoła o prawie 6 km.

Aby temu zaradzić mieszkańcy Rzek Wielkich wybudowali w 1916 r kaplicę mszalną – niewielki budynek przy głównej ulicy w kierunku Skrzydłowa. Tam też księża z Kłomnic zaczęli regularnie odprawiać niedzielną mszę świętą.

Niestety nie wszyscy mogli się zmieścić w środku więc część stała na zewnątrz. W 1958 r została odnowiona staraniem ks. prob. J. Massalskiego. W latach 80-tych ubiegłego wieku za czasu ks. proboszcza Stanisława Piwowarskiego wybudowano staraniem

mieszkańców nową, większą świątynią. Dzięki swojemu usytuowaniu w najwyższym punkcie miejscowości i wieżycze jest ona widoczna kilka kilometrów w okolicy. Mieszkańcy mogą więc już uczestniczyć w uroczystościach religijnych u siebie w dobrych warunkach.

Jak wspomniano, miejscowość Rzeki Małe i Wielkie rozłożyły się wzdłuż Warty. Rzeka ta pełniła w przeszłości ważną rolę gospodarczą nie tylko w tej wsi ale wszędzie gdzie osiedlali się ludzie. Przede wszystkim od średniowiecza funkcjonowały w korycie Warty liczne młyny wodne. Miały dobre warunki pracy dzięki bystremu nurtowi dość znacznemu spadkowi wzdłuż biegu. Po młynie została nazwa Zamłynie – kilka gospodarstw w Skrzydlowie graniczących z Rzekami.

W przeciwnym kierunku był młyn na Zagórze w Karczewicach (uległ zniszczeniu już po II wojnie światowej). W samych Rzekach też musiał być kiedyś młyn, którego szczątki odkryto przy pracach wodnych nad Wartą. Niestety żaden z tych młynów nie dotrwał do naszych czasów.

Jeszcze w XIX wieku powstała w Rzekach Wielkich papiernia i tartak, wykorzystujące do napędu spadek wody. Wybudował ją w 1883 r. (według innych źródeł w 1872 r) M. Horowitz na zakupionej od Chrzanowskich wyspie na Warcie. Wtedy też musiał powstać istniejące dziś jazy piętrzące wodę. Z czasem „Fabryka tektury” jak ją nazywano, stała się własnością spółki żydowskiej Blumenfeld i Szmulke. Sam Szlama M. Blumenfeld mieszkał z rodziną w Rzekach.

Zakłady zatrudniały około 40 ludzi co sprzyjało rozwojowi miejscowości. Z chwilą wybuchu II wojny światowej właściciele podzielili los większości Żydów w Polsce. Jakiś czas ukrywali się u jednego z gospodarzy a po dekonspiracji rozstrzelani wraz z dającymi im schronienie Polakami. Zarząd nad fabryką przejęli Niemcy. Po II wojnie światowej upaństwowiono zakład. Z czasem zrezygnowano z dawnej produkcji i powstała Fabryka Narzędzi Gospodarczych funkcjonująca do lat 80-tych XX wieku. Po latach zastoju opuszczony teren fabryki nabył i rozpoczął produkcję na początku lat 90-tych zakład produkcji mebli „Smoląg” z Radomska. Nieco wcześniej powstała na fabrycznym jazy Mała Elektrownia wodna, która również funkcjonuje do dziś.

Według Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego (pod red. F. Sulimirskiego, Br. Chlebowskiego, Wł. Walewskiego) Tom X, obydwie miejscowości – Rzeki Wielkie i Małe – tworzyły duży ośrodek osadniczy. W 1927 r. Rzeki Wielkie liczyły 225 mieszkańców, a Rzeki Małe- 207. Prawie 50 lat później (1886) Rzeki Wielkie liczyły już 324, a Rzeki Małe 318 mieszkańców. Tak więc łącznie te dwie miejscowości porównywalne był z innymi ośrodkami w okolicy: Zawadą, Garnkiem i Konarami natomiast większe od Bartkovic, Witkovic i wielu innych.

W XIX wieku Rzeki Wielkie stały się ośrodkiem gminnym zgodnie z praktyką zaborcy rosyjskiego, który tworzył gminy wokół dużych majątków powierzając równocześnie właścicielom nadzór nad podległym obszarem. Gmina Rzeki Wlk. należała do III okręgu sądowego Sądu Grodzkiego w Kłomnicach. Co ciekawe, w późniejszym czasie siedzibę

gminy umieszczono w Kłomnicach w pobliżu stacji kolei Warszawsko- Wiedeńskiej (tzw. Aurełów), natomiast same Kłomnice należały do gminy Kruszyna. Taki stan trwał również w okresie II Rzeczypospolitej (okres międzywojenny) aż do 1948 r., kiedy to na wniosek mieszkańców przyłączono Kłomnice do gminy Rzeki i zmieniono nazwę gminy na zgodną z jej siedzibą.

W latach międzywojennych do obszaru Rzek doszedł obszar wokół dzisiejszej ulicy Kłomnickiej nazywany niekiedy Hubami Rzekimi albo Wólkami. Jeszcze na początku XX w. teren ten pokrywał las sięgający niemal zabudowań w Rzekach i Pacierzowie. Na skutek akcji kolonizacyjnej obszar ten został wykarczowany i przeznaczony pod rolnictwo i siedziby ludzkie. Do niedawna, przy tej drodze trwały pozostałości tego lasu w postaci sędziwych sosen.

Warto też wspomnieć o udziale mieszkańców Rzek w ruchu oporu w czasie hitlerowskiej okupacji i innych tragediach tego okresu. W Kłomnicach i okolicy działały różne organizacje podziemne : AK, lewicowa AL, Szare Szeregi i w mniejszym zakresie BCh i NSZ. W szeregach tych pierwszych znalazło się wielu mieszkańców Rzek. Za sprzyjanie partyzantom, udział w ruchu oporu i pomoc Żydom spotkały mieszkańców liczne represje. W wyniku bezpośrednich akcji żandarmów zginęło kilkunastu mieszkańców Rzek, a równie duża grupa jako partyzanci w czasie walk.

2. Analiza zasobów.

Kluczowe informacje na temat podstawowych zasobów charakteryzujących sołectwo Rzeki zostały uzyskane na podstawie analiz ankiet, w których mieszkańcy określili w jaki sposób postrzegają swoje otoczenie, co chcieliby w nim zmienić, by było przyjazne.

Zawarto tu także spostrzeżenia mieszkańców na temat miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe. Aby w czytelny i obrazowy sposób przedstawić efekty sporządzono tabelę, która pozwoli czytelnikowi na lepszy odbiór informacji, które mieszkańcy zawarli w ankietach. Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu bądź realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- środowisko przyrodnicze,
- środowisko kulturowe,
- dziedzictwo religijne i historyczne,
- obiekty i tereny,
- gospodarka, rolnictwo,
- sąsiedzi i przyjezdni,
- instytucje, ludzie, organizacje społeczne.

Plan odnowy miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe na lata 2010-2016

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				X
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)		X		
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			X	
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				X
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X	
- osobliwości przyrodnicze	X			
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)				X
- podłoże, warunki hydrogeologiczne		X		
- gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe		X		
- walory zagospodarowania przestrzennego			X	
- zabytki			X	
- zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				X
- święta, odpusty, pielgrzymki		X		
- tradycje, obrzędy, gwara				X
- legendy, podania i fakty historyczne			X	
- ważne postacie historyczne			X	
- specyficzne nazwy			X	

Plan odnowy miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe na lata 2010-2016

Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
- działki pod domy letniskowe		X		
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)			X	
- place i miejsca publicznych spotkań			X	
- miejsca sportu i rekreacji				X
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)	X			
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe			X	
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)				X
- ruch tranzytowy			X	
- przyjezdni stali i sezonowi			X	
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	X			
- szkoły			X	
- Dom Kultury	X			
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP	X			
- KGW	X			
- Stowarzyszenia	X			

3. Diagnoza możliwości rozwojowych miejscowości.

Podejmowanie decyzji strategicznych dotyczących rozwoju miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe wymaga gromadzenia i śledzenia wielu informacji z otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego. Zastosowanie analizy SWOT pozwala określić wewnętrzną sytuację miejscowości, czego skutkiem będzie obraz mocnych i słabych stron.

Dokładne przeanalizowanie otoczenia zewnętrznego ma na celu wskazanie szans i zagrożeń zarówno w bliższym zakresie czyli na tle sąsiadujących miejscowości w gminie Klomnice, jak i w otoczeniu dalszym czyli na tle ekonomicznych warunków życia, działalności gospodarczej, uwarunkowań politycznych prawnych i społecznych. Zakres analizy SWOT pozwala realnie zaplanować i trafnie ocenić wszystkie czynniki wpływające na funkcjonowanie miejscowości na terenie wiejskim.

Na terenach wiejskich uwzględnia się przede wszystkim warunki naturalne, rolnicze oraz zaplecze kulturowe danej miejscowości. Dla Rzek Wielkich i Rzek Małych ważne jest wyodrębnienie takiego waloru krajobrazu i architektury, który wyróżniałby miejscowość na zewnątrz, czyli na tle innych wiosek w gminie i sołectwie.

Specyfika małych miejscowości cechuje się łatwością w budowaniu silnych więzi emocjonalnych pomiędzy mieszkańcami. Należy podążyć właśnie w tym kierunku i stworzyć współodpowiedzialną, duchową wspólnotę mieszkańców. Ten niematerialny walor wsi mógłby stać się silną marką i magnesem przyciągającym turystów i mieszkańców innych terenów.

Ważne jest kultywowanie obyczajów, czego wyrazem może być rozpowszechnianie i świętowanie wielu uroczystości, zarówno kościelnych jak i rodzinnych np. święto plonów, witanie wiosny z obrzędem topienia Marzanny. Należy tutaj przypomnieć mieszkańcom jak obchodzono święta i obrzędy wiele lat temu, a nie podążać tylko w kierunku nowoczesnej, masowej kultury. Takie wspólne przedsięwzięcie mieszkańców stworzyłoby specyficzny i unikatowy wizerunek wsi Rzeki Wielkie i Rzeki Małe

3.1. Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY

1. Położenie Rzek Wielkich i Małych w bliskiej odległości od miasta Częstochowy i większych miejscowości.
2. Planowany do realizacji przebieg wzdłuż rzeki Warty ścieżki rowerowej Szlakiem Reszków „Muzyka i konie”.
3. Walory krajobrazowe (położenie w dorzeczu rzeki Warty przepływającej przez teren Rzek Wielkich i Małych)

4. Potencjał mieszkańców zaangażowanych w rozwój turystyki kajakowej
5. Lokalizacja Szkoły Podstawowej i Przedszkola w zabytkowym budynku Zespołu Dworskiego
6. Istniejące boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, plaża z altaną, grillem i boiskiem do siatkówki
7. Działalność klubu sportowego „Metal Rzeki Wielkie”
8. Dobry stan drogi powiatowej
9. Czyste środowisko
10. Posiadanie terenów inwestycyjnych (grunty wspólnoty wiejskiej)
11. Wysoki stopień zwodociągowania, dobrze rozwinięta sieć elektro-energetyczna i telekomunikacyjna
12. Bogata historia sołectwa Rzeki

SLABE STRONY

1. Migracja młodzieży do większych aglomeracji (migracja zarobkowa i mieszkaniowa)
2. Zanieczyszczenie środowiska i terenów przyległych do rzeki Warty przez turystów
3. Wandalizm i wybryki chuligańskie
4. Odchodzenie od działalności rolniczej (mała ilość i duże rozdrobnienie gospodarstw, niska wydajność, nieużytki)
5. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura społeczna
6. Zły stan elewacji budynku zabytkowego Dworu w Rzekach Wielkich
7. Brak sieci kanalizacyjnej i gazowej
8. Brak wyraźnego lidera sołectwa, małe zaangażowanie społeczeństwa w rozwój sołectwa
9. Niewystarczająca promocja turystyczna miejscowości
10. Nienajlepszy stan techniczny bocznych dróg, brak chodników
11. Brak miejsc noclegowych dla turystów i osób biorących udział w spływach kajakowych.

3.2. Czynniki zewnętrzne

SZANSE

1. Możliwość uzyskania środków z funduszy Unii Europejskiej i funduszu soleckiego
2. Rozwój turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej poprzez tworzenie infrastruktury turystycznej, oraz tworzenie baz agroturystycznych
3. Rozwój rolnictwa poprzez scalenie gruntów, rozbudowę bazy przetwórstwa rolno-spożywczego, konfekcjonowanie produktów rolnych, powstanie gospodarstw ekologicznych.
4. Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich.
5. Wzrost aktywności mieszkańców na rzecz podnoszenia wizerunku swojej miejscowości
6. Rozwój małej przedsiębiorczości, rękodzielnictwa oraz rzemiosła
7. Modernizacja i poprawa istniejących dróg i infrastruktury
8. Uchwalenie aktualnego, odpowiadającego potrzebom planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego (dokument w opracowaniu)

ZAGROŻENIA

1. Niestabilny system prawny, oraz możliwość odrzucenia wniosków o dofinansowanie na realizację projektów unijnych
2. Trudności z pozyskaniem środków finansowych na realizację przedsięwzięć
3. Wzrost stopy bezrobocia (w związku z likwidacją zakładów pracy w sąsiednich miastach i braku miejsc pracy na terenie gminy)
4. Zła koniunktura w rolnictwie (brak opłacalności produkcji)
5. Rosnący areal nieużytków
6. Dzikie wysypiska śmieci i dewastacja środowiska naturalnego
7. Migracja zarobkowa młodzieży

Dokonując analizy mocnych i słabych stron miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe można pokusić się o stwierdzenie, że obie miejscowości dysponują dużym potencjałem, który można wykorzystać w obecnej tendencji rozwoju w regionie turystyki. Elementem łączącym miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe jest rzeka Warta.

Walory krajobrazowe, czysta woda, bliskość Jury Krakowsko-Częstochowskiej, oraz położenie na szlaku pielgrzymkowym to elementy, które na pewno należy wykorzystać przy podejmowaniu działań związanych z promocją tych terenów w sektorze szeroko pojętej turystyki. Rozbudowa infrastruktury turystycznej (przystanie kajakowe, bazy agroturystyczne, pola biwakowe) może stanowić dla rolników, oraz mieszkańców Rzek Wielkich i Małych dodatkowe źródło dochodu.

Dodatkowym atutem, który może zwiększyć szanse w tym sektorze jest planowana do realizacji ścieżka rowerowa „Szlakiem Reszków Muzyka i Konie”, oraz zauważalny wkład mieszkańców w rozwój turystyki kajakowej (powstanie plaży wraz z altaną i boiskiem do piłki plażowej). Aby jednak zrealizować ten cel należy także poprawić stan infrastruktury drogowej, oraz skanalizować obie miejscowości. Ważnym elementem działań na rzecz rozwoju turystyki jest także poprawa estetyki sołectwa (remont elewacji budynku zabytkowego dworu w Rzekach Wielkich, uzupełnienie drzewostanu w parku, oraz zagospodarowanie nieużytków).

Biorąc pod uwagę mocne i słabe strony miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe zauważyć można pewne ukierunkowanie miejscowości na rozwój turystyki, która poprzez podjęcie konkretnych działań może przyczynić się do rozwoju tych miejscowości, a jednocześnie otworzyć nowe perspektywy przed mieszkańcami sołectwa Rzeki.

4. Opis zadań do realizacji

Plan Odnowy Miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe zakłada realizację zadań, których głównym celem jest poprawa estetyki sołectwa, rozwój infrastruktury turystycznej, oraz poprawa warunków życia na terenie miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe.

4.1. Planowane działania

Zadanie 1

„Renowacja i kolorystyka elewacji budynku zabytkowego dworu w Rzekach Wielkich będącego siedzibą Zespołu Szkół w Garnku”

Cel: Poprawa estetyki miejscowości Rzeki Wielkie i poprawa stanu technicznego budynku

Przeznaczenie: Odnowienie elewacji zabytkowego dworu drewniano-murowanego poprzez wymianę tynku i jego pomalowanie. Ponadto wymiana głównych drzwi wejściowych na drewniane, oraz renowacja drzwi bocznych. W zadaniu tym przewidziano także obłożenie tarasu, schodów wejściowych i cokołu płytami kamiennymi.

Harmonogram realizacji: kwiecień-październik 2010 r.

Łączne nakłady inwestycyjne: 250 000 zł

Źródła finansowania: Działanie PROW „Odnowa i rozwój wsi” 75%, Gmina Kłomnice 25%

Zadanie 2

„Scalenie gruntów w sołectwie Rzeki”

Cel - Zadanie ma na celu poprawę rozlogu gruntów w ramach poszczególnych gospodarstw rolnych, pozyskanie nowych terenów pod budownictwo jednorodzinne i usługi oraz wydzielenie terenów na cele publiczne. Zabiegi urządzeniowo-rolne z modernizacją dróg transportu rolnego oraz urządzeń melioracji tj. rowów i przepustów.

Rezultaty:

- Poprawa efektywności gospodarowania w rolnictwie
- Zmniejszanie kosztów transportu
- Ułatwienie mechanizacji upraw rolnych
- Pozyskanie nowych terenów pod budownictwo jednorodzinne i usługi

- Wydzielenie nowych terenów na cele publiczne, które przejdą na własność gminy
- Zapewnieni dostępu z każdej zaprojektowanej działki do drogi publicznej
- Poprawa stanu dróg transportu rolnego
- Poprawa drożności rowów i przepustów

Harmonogram realizacji:

- Złożenie wniosku o postępowanie scaleniowe – 2012 r.
- Przyjęcie przez Zarząd Województwa Śląskiego założeń do scalenia – 2010
- Scalenia gruntów – 2013 – 2014 r.
- Melioracja rowów i przepustów 2014 – 2015 r.

Koszt realizacji:

- Scalenia gruntów 1191 ha – ok. 2 000 000 zł
- Zabiegi urządzeniowo-rolne: - drogi transportu rolnego 33,5 km – ok. 3 000 000 zł
- rowy i przepusty 13,6 km – ok. 1 000 000 zł

ogółem : ok. 6 000 000 zł

Źródła pozyskania: Urząd Marszałkowski, PROW, Urząd Wojewódzki

Zadanie 3

„Utworzenie bazy noclegowej dla kajakarzy i innych grup turystycznych na bazie budynków po byłym lenteksie”

Cel: Stworzenie miejsc noclegowych dla turystów, głównie kajakarzy uczestniczących w spływach kajakowych.

Przeznaczenie: Projekt przewiduje zaadoptowanie budynku po byłym lenteksie i jego otoczenie w taki sposób, aby umożliwić powstanie w nim co najmniej 10 miejsc noclegowych. W tym celu należy wyposażyć budynek w przynajmniej dwa natryski oraz dwie toalety. Należy odnowić posadzki poprzez położenie płytek gresowych oraz zakupić kabiny prysznicowe i toalety. Koniecznym zakupem są również łóżka noclegowe oraz niezbędne meble. Otoczenie za budynkiem po byłym lenteksie należy uporządkować w taki sposób, aby

powstała przystań kajakowa. Prace porządkowe polegały by na wykarczowaniu z krzaków przyległego terenu do budynku oraz oczyszczeniu i pogłębieniu odnogi rzeki Warty aby umożliwić swobodny dostęp kajaków.

Okres realizacji: lata 2011-2013

Łączne nakłady inwestycyjne: 150 000 zł

Źródła finansowania: PROW, budżet Gminy Kłomnice, fundusz sołecki

Zadanie 4

„Kontynuacja nasadzeń drzew i krzewów na terenie parku kompleksu dworskiego w Rzekach Wielkich”

Cel: Poprawa estetyki i ochrona drzewostanu

Przeznaczenie: Projekt ma na celu uzupełnienie ubytków w zabytkowym drzewostanie. Na skutek małej różnorodności gatunkowej w parku powstały duże luki, które należy uzupełnić trzydziestoma nasadzeniami drzew i krzewów. Ubytki należy uzupełnić gatunkami mniej wrażliwymi na zmianę stosunków wodnych. Uzupełnienie powinno zwiększyć różnorodność biocenotyczną parku, aby podnieść stopień jego odporności na licznie występujące w ostatnich latach choroby wirusowe i grzybowe. Proponowane gatunki to: buk pospolity, klon zwyczajny, lipa krymska. Należy także wprowadzić krzewy wzbogacając szatę parku, aby mogły w nim zamieszkać ptaki, które będą stanowiły jego naturalną obronę. Krzewy wskazane do nasadzeń to gatunki: hortensja ogrodowa, żylistek szorstki, pęcherznica kalinolistna.

Harmonogram realizacji: wrzesień 2010 r. – kwiecień 2011 r.

Łączne nakłady inwestycyjne: 7 000 zł

Źródła finansowania: Fundacja Ekologiczna „Silesia” (akcja posadź swoje drzewko), budżet Gminy Kłomnice

Zadanie 5

„Modernizacja otoczenia drogi powiatowej w Rzekach Wielkich i Rzekach Małych”

Cel - Budowa chodnika z pasem jazdy dla rowerzystów po jednej stronie jezdni poprawi bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, a szczególnie dzieci oraz ułatwi przemieszczanie się mieszkańców Rzek Małych i Wielkich, oraz przejeżdżających przez te miejscowość.

Umieszczenie koszy, nasadzenie krzewów i drzew ozdobnych zwiększy estetykę miejscowości.

Rezultaty:

- Poprawa stanu bezpieczeństwa
- Poprawa standardu życia i pracy
- Poprawa estetyki miejscowości
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej

Harmonogram realizacji: 2012-2013 r.

Koszt realizacji:

a. Chodniki i drogi dla rowerów:

- $2902 \text{ mb} \times 1,5 \text{ mb} \times 2 = 8706 \text{ m}^2$

$$8706 \text{ m}^2 \times 150 \text{ zł} = 1\,305\,900 \text{ zł}$$

b. Umieszczenie koszy na śmieci, nasadzenie krzewów i drzew ozdobnych –30 000 zł

Ogółem 1 335 900 zł

Źródła finansowania:

Powiatowy Zarząd Dróg - Starostwo Powiatowe w Częstochowie, gmina Kłomnice, RPO – rewitalizacja

Zadanie 6

„Modernizacja istniejącego kąpieliska w miejscowości Rzeki Małe wraz z nową infrastrukturą”

Cel: Poprawa warunków do wypoczynku dla mieszkańców Rzek Małych i Wielkich oraz turystów korzystających z walorów rzeki Warty

Przeznaczenie: Poprawa infrastruktury przy kąpielisku, poszerzenie oferty skierowanej do mieszkańców i turystów. W zadaniu tym uwzględniono doprowadzenie energii elektrycznej do plaży, zakup oraz budowę kładki dla kajaków.

Harmonogram realizacji: czerwiec 2010 r.-lipiec 2011 r.

Łączne nakłady inwestycyjne: Budowa kładki dla kajaków 1 500 zł

Zakup toy toy 1 500 zł

Doprowadzenie energii elektrycznej 3 000 zł

Łącznie: 6 000 zł

Źródła finansowania: fundusz sołecki, budżet Gminy Klomnice

Zadanie 7

„Budowa ogrodzenia Zespołu Dworskiego w miejscowości Rzeki Wielkie i poprawa infrastruktury wypoczynkowej parku”

Cele:

- Podniesienie walorów estetycznych obiektu i poprawa jego bezpieczeństwa
- Zwiększenie atrakcyjności obiektu

Przeznaczenie: budowa ogrodzenia z kamienia naturalnego, które będzie nawiązywało charakterem do zabytkowego budynku zespołu dworskiego. Zakup ławek i stolika do parku oraz dostosowanie ich do układu przestrzennego parku.

Harmonogram realizacji: lata 2013 r. - 2014 r.

Nakłady inwestycyjne: budowa ogrodzenia 300 000 zł

brama wjazdowa 25 000 zł

zakup ławek i stolików 8 000 zł

łącznie: 333 000 zł

Źródła finansowania: Regionalny Program Operacyjny, budżet Gminy Klomnice

Zadanie 8

„Wykonanie nawierzchni bitumicznej na drogach: ul. Miernicza, ul. Leśna wraz z ich oświetleniem”

Cele:

- Poprawa stanu bezpieczeństwa użytkowników drogi i mieszkańców
- Poprawa standardu życia mieszkańców

Przeznaczenie: budowa nawierzchni bitumicznej z uzupełnieniem istniejącej podbudowy na ul. Mierniczej (1100 m) i ul. Leśnej (1200 m) wraz z budową oświetlenia ww. dróg

Harmonogram realizacji: lata 2012 r. - 2015 r.

Nakłady inwestycyjne: koszty wykonania nawierzchni bitumicznej z uzupełnieniem istniejącej podbudowy: 800 000 zł

wykonanie oświetlenia: 200 000 zł

łącznie: 1 000 000 zł

Źródła finansowania: Śląski Urząd Marszałkowski, budżet Gminy Kłomnice

Zadanie 9

„Modernizacja dróg transportu rolnego na terenie sołectwa Rzeki”

Cele:

- Poprawa stanu bezpieczeństwa użytkowników dróg i mieszkańców
- Poprawa standardu życia mieszkańców
- Poprawa dostępu do pól

Przeznaczenie: poprawa nawierzchni dróg transportu rolnego na terenie sołectwa Rzeki, poprzez zastosowanie odpowiednich warstwy tłucznia oraz ich rozwalcowanie i profilowanie.

Harmonogram realizacji: lata 2012 r. - 2015 r.

Nakłady inwestycyjne: koszty wykonania nawierzchni z tłucznia wraz z walcowaniem i profilowaniem: 500 000 zł

Źródła finansowania: Śląski Urząd Marszałkowski, budżet Gminy Kłomnice

5. Misja i cele strategiczne

MISJA

Miejscowości Rzeki Wielkie i Małe przyjazne i atrakcyjne dla kajakarzy i turystów. Sołectwo wychodzi naprzeciw zróżnicowanym formom turystyki, dając tym samym wzorcowy przykład w powiecie i województwie. Rozwojowi turystyki sprzyja także rozwój baz agroturystycznych, które dają mieszkańcom możliwości dodatkowego zarobkowania. Turystyka może być w trudnych czasach dodatkowym dochodem. Zauważyli to rolnicy z drobniejszych gospodarstw, którzy powrócili do rękodzielnictwa i tradycyjnych produktów, które znajdują licznych odbiorców wśród odwiedzających te miejscowości turystów. Wieś Rzeki Wielkie i Rzeki Małe stały się miejscowościami dbającymi o swoją tożsamość i gwarantującymi poprawę jakości życia mieszkańców, dającą zatrudnienie jej mieszkańcom, wygodną i bezpieczną z rozwiniętą infrastrukturą techniczną i turystyczną.

Cel I- Wspieranie rozwoju turystyki.

Cel zostanie osiągnięty poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, promocję walorów turystycznych obszaru sołectwa Rzeki, a także odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi. Realizacja określonych zadań przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Rzek Wielkich i Małych.

- Utworzenie bazy noclegowej dla kajakarzy i innych grup turystycznych na bazie budynków po byłym lenteksie
- Promocja i rozwój infrastruktury dla turystyki kajakowej
- Modernizację istniejącego kąpieliska w miejscowości Rzeki Małe wraz z nową infrastrukturą

Cel II - Wzrost atrakcyjności Rzek Wielkich i Małych poprzez właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Cel ma służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych, kulturalnych oraz rekreacyjnych mieszkańcom wsi. Możliwe to będzie dzięki działaniom skierowanym na podniesieniu walorów estetycznych Rzek Wielkich i Małych poprzez realizacji następujących zadań:

- ✓ Renowacja i kolorystyka elewacji budynku zabytkowego dworu w Rzekach Wielkich będącego siedzibą Zespołu Szkół w Garnku
- ✓ Kontynuację nasadzeń drzew i krzewów na terenie parku kompleksu dworskiego w Rzekach Wielkich
- ✓ Modernizację otoczenia drogi powiatowej w Rzekach Wielkich i Rzekach Małych
- ✓ Modernizację istniejącego kąpieliska w miejscowości Rzeki Małe wraz z nową infrastrukturą
- ✓ Budowa ogrodzenia Zespołu Dworskiego w miejscowości Rzeki Wielkie i poprawa infrastruktury wypoczynkowej parku
- ✓ Scalenie gruntów w sołectwie Rzeki

Cel II- Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów wiejskich.

Cel ten ma służyć przede wszystkim poprawie bezpieczeństwa na obszarach wiejskich, co w znacznym stopniu wpłynie na wzrost jakości życia na wsi. Zamierzony cel może zostać osiągnięty poprzez wykonanie następujących zadań:

- ✓ Modernizacja dróg transportu rolnego na terenie sołectwa Rzeki
- ✓ Wykonanie nawierzchni bitumicznej na drogach: ul. Miernicza, ul. Leśna wraz z ich oświetleniem"

Odbiorcy projektu

Głównymi odbiorcami projektu są mieszkańcy wsi Rzeki Małe i Rzeki Wielkie, osoby przyjezdne (turyści) oraz rodziny lokalnych przedsiębiorców.

6. Oczekiwane rezultaty

Realizacja zadań w ramach Planu Odnowy Miejscowości Rzeki Wielkie i Rzeki Małe przyczyni się do pobudzenia działań związanych z rozwojem turystyki solectwa oraz podniesienia estetyki miejscowości Rzek Wielkich i Rzek Małych. Realizacja zaplanowanych zadań w zakresie infrastruktury drogowej i technicznej przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i standardu życia społeczności lokalnej. Wspólne zaangażowanie się mieszkańców w rozwój solectwa przy wykonywaniu drobnych przedsięwzięć (fundusz solecki) wpłynie na integrację społeczności lokalnej i przyczyni się do wzrostu lokalnego patriotyzmu.

Notatki